

Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади иҷрои муқаррароти қисми 5 моддаи 28 боби 5 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав оиди санчишҳои амалиётӣ корҳои мушаххас ба анҷом расонида истодааст.

Санчишҳои амалиётӣ яке аз усулҳои назорати фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ ва фаъолияти хоҷагидорӣ шахсони воқеӣ марбут ба қабули воситаҳои нақдӣ ҳангоми фуруши мол, маҳсулот, хизматрасонӣ ва иҷрои корҳо мебошад, ки аз ҷониби мақомоти андоз ба амал оварда мешавад.

Тибқи маълумотҳо дар қаламрави Ҷумҳурӣ ҳолатҳои риоя нагардидани талаботи қонунгузори андоз, бахусус фаъолият бидуни бақайдгирӣ дар мақомоти андоз, напардохтани маблағи андозҳо ва дигар қонунвайронкуниҳои андоз мушоҳида карда мешавад.

Аз ҷумла, бархилофи талаботи Низомнома «Дар бораи пешбурди баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи муҳосибӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баҳисобгирии муҳосибӣ» дар вақти тартиб додани борхатҳои молӣ маълумот дар бораи харидор, ному насаб, суроға, суратҳисоби бонк, маълумотҳои андозсупоранда, тамға ва рақами нақлиёти боргиранда, шахсияти борқабулкунанда дарҷ карда намешавад, ки чунин ҳолат барои аз андозбандӣ пинҳон мондани харидорону фурушандагони зиёд мусоидат менамояд.

Мувофиқи талаботи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳисоббаробаркуниҳои пулӣ ҳангоми фуруши мол, иҷрои корҳо ва хизматрасониҳо бо пули нақд, кортҳои пардохти бонкӣ, чекҳо бояд бо истифодаи ҳатмии мошинҳои назоратӣ-ҳазинавии дорой хотираи фискалӣ ва додани чеки назоратӣ анҷом дода шавад. Аммо дар аксар мавридҳо андозсупорандагон ҳангоми фуруши мол, иҷрои корҳо ва хизматрасониҳо бо пули нақд аз мошинҳои назоратӣ-ҳазинавии дорой хотираи фискалӣ истифода набурда, чеки назоратӣ намедиханд ва инчунин Дафтари сабти қайди маблағҳои пули нақдиро истифода намебаранд. Бар замми ин, ҳангоми супоридани ҳисоботҳо ба Нозиротҳои андоз маълумотҳои хотираи фискалии мошинҳои назоратӣ-ҳазинавиरो пешниҳод наменамоянд.

Мутаассифона, чандин ҳолатҳои дигари қонунвайронкуниҳои андозро мисол овардан мумкин аст.

Кумитаи андоз бо мақсади ташкили дурусти назорати андоз нисбати андозсупорандагон ба мақомоти ҳудудии андоз таҳти №605/7-1 аз 01.02.2012 мактуб ирсол карда буд. Тибқи мактуби мазкур мақомоти ҳудудии андоз вазифадор шуда буданд, ки оиди натиҷаи санчишҳои амалиётӣ (санчишҳои амалиётӣ вобаста ба иҷораи молу мулк, нақлиёт, риоя ва дар амал татбиқ намудани қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №656 ва №310, инчунин вазъи андозбандии сарояндагон ва дигар чораҳои иловагии андешидашуда, ба истиснои натиҷаҳои фаъолияти гурӯҳҳои корие, ки дар асоси Фармонҳои Раиси Кумитаи андоз таъсис дода шудаанд) аз ҷониби онҳо гузаронида мешаванд, тибқи қадвали замима гардида дар алоҳидагӣ, ҳар моҳ то санаи 10-уми моҳи минбаъда ба унвонии Кумитаи андоз ҳисобот пешниҳод намоянд.

Инчунин, баъдан Кумитаи андоз ба мақомоти ҳудудии андоз мактуб таҳти №7355/12.5 аз 04.12.2012 ирсол намуда, онҳоро вазифадор намуда буд, ки аз рафти корҳои анҷомдодашуда аз он ҷумла санчишҳои амалиётӣ ҳар моҳ то санаи 3-юми

моҳи минбаъда ба Раёсатҳои андоз дар шаҳру вилоятҳо ва дар навбати худ Раёсатҳои андоз дар шаҳру вилоятҳо ва ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурии то санаи 5-уми моҳи минбаъда ба Кумитаи андоз ҳисобот пешниҳод намоянд.

Мутаассифона, аз тарафи баъзе мақомоти ҳудудии андоз супориши мазкур бе иҷро монда истодааст.

Бинобар ҳамин, Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бори дигар таваччуи мақомоти ҳудудии андозро ба мактубҳои супоришии қаблӣ ҷалб намуда, хотиррасон менамояд, ки нисбати гузаронидани санчишҳои амалиётӣ бояд диққати ҷиддӣ дода шавад.

Кумитаи андоз зимнан ба мақомоти ҳудудии андоз ва инчунин ба Раёсатҳои Дастгоҳи марказии Кумитаи андоз чунин супориш медиҳад:

- санчишҳои амалиётӣ танҳо дар асоси амрнома гузаронида шуда, дар амрнома маҳалли гузаронидани санчиш (номи бозор, кӯча, ноҳия ва ҳоказо) ва ё номи субъекти фаъолияти соҳибқорие, ки дар нуқтаҳои савдо, биноҳои истехсолӣ ва анборҳои вай бояд санчиш гузаронида шавад, инчунин санаи гузаронидани санчиш, мӯҳлати гузаронидани санчиш ва ному насаб ва мансаби кормандони мақомоти андоз, ки барои гузаронидани санчиш сафарбар карда шудаанд, хатман дарҷ карда шавад;

- то оғози санчишҳои амалиётӣ роҳбарони масъули мақомоти андоз ба роҳбарони гурӯҳҳо ва санчишгарон, дастур (инструктаж) диҳанд, роҳбарони гурӯҳҳо бояд боварӣ ҳосил намоянд, ки шахсони барои санчиш сафарбаркардашуда бо варақаҳои санади санчишӣ, протоколҳо, номгӯи инвентаризатсионӣ ва ҳуҷҷатҳои дигари барои гузаронидани санчиши амалиётӣ зарур, таъмин мебошанд;

- санчишҳо дар объекти муайяншуда на зиёда аз як маротиба дар 6 моҳ гузаронида шуда, минбаъд санчишҳои доимамалкунанда гузаронида нашаванд;

- объектҳои, ки аз тарафи гурӯҳҳои кории мақомоти ҳудудии андоз ё гурӯҳҳои кории Дастгоҳи марказии Кумитаи андоз таҳти санчишҳои амалиётӣ қарор дода шудаанд, минбаъд барои пеш аз мӯҳлат гузаронидани санчишҳои онҳо бо иҷозати хаттии Раиси Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баъд аз гузориши хаттии асосноки мақомоти андозе, ки пеш аз мӯҳлат гузаронидани санчишҳоро мувофиқ мешуморад, гузаронида шаванд (дар гузориши хаттӣ, сабабҳо ва зарурияти гузаронидани санчишҳои пеш аз мӯҳлат, қайд карда шаванд);

- баъди ба охир расидани санчишҳои амалиётӣ санчишгарон хатман санади санчишҳои амалиётӣ тартиб дода, ба санад нусхаҳои ҳуҷҷатҳои зарурӣ, ҳисобҳои анҷомдодаи санчишгарон ва дигар маводи дар рафти санчишҳои амалиётӣ гирифташударо замима кунанд;

- аз рафти корҳои анҷомдодашуда, санчишҳои амалиётӣ гузаронидашуда ҳар моҳ дар мӯҳлати то санаи 5-уми моҳи минбаъда ба унвони Кумитаи андоз ахбороти хаттӣ бо замимаи ҳисоботи шакли нав барои ҷамъбасти ирсол карда шавад.

Вазифаҳои асосие, ки аз ҷониби мақомоти андоз дар рафти санчишҳои амалиётӣ ҳаллу фасл карда, мавриди омӯзиш қарор мегиранд:

- назорати риояи муқаррароти қонунгузорию ҷорӣ андоз аз ҷониби андозсупорандагон;

- муқаррар кардани шахсияти намояндагони андозсупоранда;

- вучуд доштани шаҳодатнома ва иҷозатномаи махсус (литсензия) ҷиҳати амалисозии намуди мазкури фаъолият;

- риояи қабули воситаҳои пулии нақд, кортҳои пардохти бонкӣ, чекҳо аз мизочон бо истифодаи мошинҳои назоратӣ-ҳазинавии дорои хотираи фискалӣ, системаи компютери дорои хотираи фискалӣ ва бо додани чеки назоратӣ, дар қисми хизматрасониҳо ба аҳоли бо додани расидҳо (квитансияҳо), чиптаҳо, талонҳо, тамғаҳои пардохти почтавӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои ба чекҳо баробаркардашудаи

ҳисоботи қатъӣ тибқи шаклҳои тасдиқнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дурустии пуркунии Дафтари сабти қайди маблағҳои пулии нақд ва Дафтари сабти расидҳо (квитансияҳо) ва дигар ҳуҷҷатҳои ҳисоботи қатъие, ки шаклҳои онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад ва риояи қоидаҳои истифодабарии мошинҳои назоратӣ-ҳазинавии дорои хотираи фискалӣ;

- риоя намудани қоидаҳои рехтан (печондан), гузоштани тамғаҳои аксизӣ, нигоҳдорӣ, фурӯши молҳои зераксизӣ ва амалӣ кардани намудҳои алоҳидаи фаъолияти зераксизӣ (машрубот ва маҳсулоти тамоку);

- ошкорсозии андозсупорандагоне, ки фаъолиятшонро бидуни бақайдгирии давлатӣ ва гузоштан ба баҳисобгирии бақайдгирӣ дар мақомоти андоз ва ё гирифтани иҷозатномаи махсус (литсензия) барои машғул шудан бо баъзе номгӯи фаъолияти алоҳида анҷом медиҳанд;

- назорат аз болои гардиши ашёи хом (маводҳо), маҳсулот ва молҳо дар истеҳсолот ва анборҳо, инчунин дар ҷойҳои фурӯши маҳсулот (молҳо, иҷрои корҳо, хизматрасониҳо) бо роҳи гузаронидани баҳисобгирии (инвентаризатсия) пурра ва ё ҷузъӣ, бо мақсади дарёфти маълумоти зарурӣ чиҳати гузаронидани санҷишҳои андоз;

- дар баҳисобгирӣ таъмин намудани инъикоси пурраи даромадҳое, ки андозсупоранда (субъектҳои фаъолияти соҳибкорӣ) ҳангоми фурӯши маҳсулот (молҳо, иҷрои корҳо, хизматрасониҳо) ба даст меорад;

- аз ҷониби корфармо барои иҷрои ягон кор (хизматрасонӣ) ҷалб намудани кормандони кироя;

- мутобиқати бақия, номгӯй, нархномаи мол, бо маълумотҳои борхати молиро нақлиётӣ, ҳуҷҷатҳои дигар ва маблағи пули фурӯш (молҳо, корҳо хизматрасониҳо), ки дар лаҳзаи санҷишҳои амалиётӣ аз рӯи нишондоди мошинҳои назоратӣ-ҳазинавии дорои хотираи фискалӣ гузаронида мешавад;

- мавҷудияти ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи пардохти андозҳои муқарраршуда, ки фурӯши молҳоро (иҷрои корҳо, хизматрасониҳо) ба шахсони воқеӣ анҷом медиҳад;

- масъалаҳои дигаре, ки ба салоҳияти мақомоти андоз тааллуқ доранд.

Хотиррасон менамоем, ки тибқи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳлати гузаронидани санҷиши амалиётӣ наметавонад аз 15 рӯзи корӣ зиёд бошад. Санҷиши амалиётӣ нисбат ба андозсупорандаи алоҳида набояд аз чор соати корӣ зиёд давом кунад ва санҷиши андоз метавонад танҳо дар вақти корӣ ва рӯзҳои кории муқарраршуда гузаронида шавад. Дар ҳолати амалӣ намудани фаъолияти соҳибкорӣ (истеҳсол ва ё) фурӯши молҳо, корҳо, хизматрасонӣ) дар вақти дигар, санҷиши андоз инчунин метавонад дар ин вақт гузаронида шавад. Агар вақти кории мақомоти андоз ва андозсупоранда мувофиқ набошад, санҷиши андоз метавонад дар вақти кории андозсупоранда гузаронида шавад. Инчунин, анҷом додани санҷишҳои амалиётӣ, ба истиснои ҳолатҳое, ки андозсупоранда бе ҷалб намудани коргари кироя кор мекунад ва иштироки ӯ дар ҷараёни санҷиш ҳатмӣ мебошад, набояд фаъолияти андозсупорандаро боз дорад ва набояд боиси номуътадили нархҳои истеъмолӣ гардад.

Масъулияти иҷроиши супориши мазкур бевосита ба зиммаи роҳбарони аввали мақомоти ҳудудии андоз вогузор карда мешавад.

Замима: шакли нави ҳисоботи ҳармоҳа дар ҳаҷми __ ҷадвал ва шакли ҷадвали қайди андозсупорандагон дар рафти санҷишҳои амалиётӣ дар ҳаҷми __ ҷадвал.